

Åbningstale ved Landsstyreformand Jonathan Motzfeldt
(Landsstyreformanden)

Ærede medlemmer af Landstinget.

Jeg byder jer alle velkommen til Landstingets efterårssamling 2001 med ønsket om, at vi får et udbytterigt møde. Vi skal i Landstinget i løbet af de kommende 7 uger træffe mange vigtige beslutninger for vores land og befolkningens fremtid.

De forfærdelige terrorangreb i New York og Washington den 11. september har berørt os alle dybt. Det føles uvirkeligt at være tilskuer til så voldsomme tragedier, hvor en fredelig morgen hos en af vore naboer pludselig ændrede sig til en sorgens dag, som vi aldrig vil glemme. De skændige handlinger vækker vrede og uro i os alle og vi føler med de tusinder af mennesker, der er ramt af tragedien. Derfor er jeg særligt glad for, i dag at se Maliinanguaq Marcussen Mølgaard og Mogens Kleist iblandt os. Det er et lykketræf, at I ikke blev ramt af terroren i Washington og det er dejligt at se jer sikkert hjemme igen.

Men igen ser vi, hvordan trygheden for mennesker og nationers sikkerhed kan ændre sig fra den ene dag til den anden, også i vores del af verden. Og igen må vi huske på, at fred og sikkerhed ikke kommer af sig selv. Det er til stadighed nødvendigt at vi arbejder sammen for et godt og trygt samfund, med demokrati og åben dialog blandt mennesker.

Nu tænker vi alle på, hvad der mon bliver det næste skridt. Skal vi igen se en ny krig blusse op eller magter verdenssamfundet denne gang at vende tragedierne til fred og større sikkerhed for menneskene? Lad os håbe det sidste og lad det være et fælles ønske hos os her i Grønland.

Ikke mindst de tragiske begivenheder i USA gør det vanskeligt at bedømme, hvordan sikkerhedspolitikken vil udvikle sig i vores del af verden. NATO-alliancen, som vi jo er en del af, har vist sin solidaritet med USA mod terroren. Og der foregår en ny og tættere dialog mellem verdens lande, som kan føre nye alliancer og større forståelse mellem landene med sig.

Fra Landsstyrets side håber vi, at dialogen og de demokratiske kræfter vil sejre. Det vil for os her i Grønland betyde, at vi skal se amerikanernes tilstedeværelse i Pituffik og Thule-radaren i et nyt og anderledes lys. Derfor står vores holdning i disse spørgsmål fortsat ved magt: Vi vil sidde med ved bordet, når det handler om Grønland og vi vil tage stilling til eventuelle forandringer ud fra, hvad der tjener til fred og sikkerhed. Dette er et af de vigtige spørgsmål, vi

skal drøfte under denne landstingssamling. Dels i forbindelse med landsstyrets udenrigspolitiske redegørelse. Dels i forlængelse af den høring her i landet, Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg vil gennemføre i slutningen af oktober måned.

I min åbningstale til denne landstingssamling vil jeg fremhæve 3 andre væsentlige områder, hvor problemer skal løses og nye muligheder skal skabes: Vores økonomi, situationen i fiskeriet og uddannelsen. Derudover vil jeg sammenfatte de initiativer, vi arbejder med i de enkelte Landsstyreområder, som skal behandles her i Landstinget.

I Grønlands Hjemmestyre arbejder vi målrettet på, at administrationen i sagsbehandling og planlægning fungerer som en samlet helhed. Det kræver koordinering og det kræver fælles mål. Derfor arbejder vi fortsat efter den handlingsplan, Landstinget i bred enighed tilsluttede sig sidste år, ligesom vi i størst muligt omfang sikrer os, at nye initiativer afstemmes efter hinanden og efter finanslovens rammer. I den forbindelse vil jeg henlede opmærksomheden på lovprogrammet for det kommende Landstingsår, som omdeles til Landstingets medlemmer. Lovprogrammet er en oversigt over de tiltag der forventes fremlagt for Landstinget under nærværende samling og under den kommende forårssamling.

Landsstyret arbejder til stadighed med at indrette Landsstyreområdernes indsats efter de fælles mål samtidig med, at Sukaq Sekretariatet arbejder med at effektivisere arbejdsgangene i Grønlands Hjemmestyre. Selv om vores budget for centraladministrationen samlet set er stort, står vi i den situation, at vi mangler arbejdskraft i mange afdelinger og der er stadig store vanskeligheder med at skaffe boliger og børnepasning til vores medarbejdere. Ikke mindst i denne situation, er vi nødt til at prioritere vores indsats, så vi udnytter de tilgængelige ressourcer optimalt.

Landsstyret vil derfor gerne rette en tak til vores medarbejdere i Grønlands Hjemmestyre. I har udarbejdet gode oplæg på baggrund af de politiske ønsker, og tolkene har arbejdet i døgn drift for at nå at oversætte alt det materiale, vi politikere skal forholde os til på denne samling. Tak for det.

Den økonomiske situation

Et område, der vedrører os alle er, er samfundets økonomiske situation. Økonomien i både landskassen, kommunerne og erhvervslivet har i en årrække været i fremgang. Vi har haft økonomisk vækst, bedre beskæftigelse og stigende indkomster i erhvervene.

I år har vi imidlertid måttet se, hvordan indtjeningen i fiskeriet er faldet. Indhandlingen af hellefisk er mindre end tidligere, priserne på rejer er faldet og industrien har svært ved at holde aktiviteterne i gang. Risikoen for, at de gode konjunkturer vender, den er til stede.

I landskassen ser vi, at væksten i skatteindtægterne tager af, ligesom vi kan se, at økonomien strammer til i kommunerne. Likviditeten er faldende i flere kommuner og de har svært ved at finansiere drifts- og anlægsopgaver. Kassebeholdningen er under pres. Alarmklokkerne er begyndt at ringe. Det må vi erkende og indrette os efter, med ansvar og omtanke.

Landsstyrets forslag til Finanslov for 2002 lægger derfor op til en stram styring af udgifterne med et overskud på finansloven. Vi må nødvendigvis være tilbageholdende, særligt i vores driftsudgifter, samtidig med at vi prioriterer vores økonomiske handlefrihed efter vores fælles mål; at udvikle vores konkurrencedygtighed frem mod en sund økonomi, der kan stå på egne ben. En sund økonomi i erhvervene og i den offentlige sektor, med gode og varige arbejdspladser, er fortsat vores mål og det fundament, vi skal bygge vores fremtid på.

Jeg er nødt til at understrege endnu engang, at vi skal ruste os til strammere tider, før det er for sent. Det er en situation, der kræver forberedelse og rettidige indgreb. Mådehold er kodeordet, for at vi kan fastholde befolkningens levestandard og skabe økonomisk luft til de nødvendige forbedringer.

Det er Landsstyrets opfattelse, at forslaget til finanslov for 2002 indeholder den nødvendige balance mellem mådehold og fremsyn. Vi bygger videre på politikken i den strukturpolitiske handlingsplan, både i finanslovsforslaget og i en række af de øvrige forslag, der skal behandles af landstinget under denne samling.

Aftalen med kommunerne.

I juli måned indgik Landsstyret og KANUKOKA en aftale om bloktilskud til kommunerne for 2002. Aftalen er et udtryk for det fortsatte tætte samarbejde om vore budgetter og planer. Vi er enige om, at det er en fælles opgave at sikre et tæt og konstruktivt samarbejde om udviklingen af offentlige sektor.

Forhandlingerne med KANUKOKA har taget udgangspunkt i at højkonjunktoren er toppet. Budskabet i aftalen er: Tilbageholdenhed og en mere smidig planlægning af byggeri og anlæg. De kommuner, der både kan og vil påtage sig et større medansvar for planlægning og finansiering af de kommunale anlægsopgaver, de skal have mulighed for det. Dette vil give kommunerne mere frihed, og det vil betyde at kommunerne får større indflydelse på de samlede anlægsinvesteringer.

Det er samtidig glædeligt, at KANUKOKA har taget initiativ til at dyberegående vurdering af, hvordan der kan skabes øget regionalt samarbejde på tværs af kommunegrænserne. Jeg har med største fornøjelse taget imod invitationen til at Hjemmestyret kan deltage i dette arbejde, idet vi fra Landsstyrets side er overbeviste om, at et øget regionalt samarbejde mellem kommunerne kan give bedre kvalitet i løsningen af de kommunale opgaver.

Fiskeri.

Et emne, der optager os alle, det er fiskerierhvervet. Det er vigtigt for Landsstyret at skabe de rette rammer for, at erhvervet kan fungere bæredygtigt på internationalt markedsmæssige vilkår. Hermed sikres samfundet den størst mulige nytte af de fælles ressourcer, vi har i havet. Den aktuelle situation viser, at der er et behov for reformer indenfor det kystnære fiskeri. Det er ikke til at komme uden om, at sådanne tilpasninger vil berøre mange borgere og kommuner. Vi er nødt til at finde frem til, hvordan vi kan effektivisere det kystnære fiskeri, så også dette erhverv kan blive konsolideret og i stand til at klare de skiftende markedsvilkår.

Flåden i det havgående fiskeri blev reduceret kraftigt i løbet af '90-erne. Erhvervet har opnået en konsolidering og en styrket konkurrenceevne. Det er derfor, at denne del af fiskeriet kan klare sig igennem mere hårde tider.

Landsstyret og Landstinget har, sammen med fiskeriets organisationer, nedsat et udvalg, der skal komme med forslag til løsninger på det kystnære fiskeris økonomiske problemer. Samtidig arbejder vi sammen med Royal Greenland A/S om at kortlægge fabrikernes fremtid. Landsstyret har anmeldt en redegørelse om fiskeriets situation til behandling under denne landstingssamling, hvor vi indarbejder resultatet af arbejdet i disse grupper.

Landsstyret ser frem til debatten her i Landstinget om fiskeriets fremtidige struktur. Jeg må understrege at der ikke er behov for enkeltstående løsninger, som kun tilgodeser een af parterne, men en langsigtet helhedsløsning. Det er vigtigt, at de løsninger, vi i Landstinget finder frem til, forholder sig til alle, der lever af fiskeriet. Det gælder både fiskerne, deres familier, fiskeindustrien, arbejderne i fiskeindustrien og en række kommuner. Det er en situation, som berører mange parter, og det er derfor vigtigt at debatten ender med en helhedsløsning, som vi i Landstinget mener tilgodeser alle hensyn.

Bæredygtighed.

I dag anvendes ordet bæredygtighed meget bredt. Vi taler om en balance mellem miljø, ressourcer, økonomi og sociale vilkår. I vort samfund er vi interesserede i at skabe større indtjening i fangererhvervet og i fiskerierhvervet. Samtidig kan vi ikke acceptere, at det sker på grundlag af en overudnyttelse af vore levende ressourcer. For nogle år siden var vi af samme årsag nødt til at tilpasse kapaciteten i rejefiskeriet. Vi er nødt til at spørge os selv, om det ikke er på tide at tilpasse resten af erhvervet. Det er vigtigt, at vi skaber en balance i udnyttelsen af alle vore levende ressourcer. En vigtig faktor er at sikre en adskillelse af de interesser, som forvalter henholdsvis udnyttelsen og beskyttelsen af de levende ressourcer.

Det er med glæde, at vi i Landsstyret konstaterer, at det første år med en øget lokal forvaltning af fordelingen af kvoter til rensdyr og moskusokser, er gået godt i kommunerne.

Privatisering.

Privatisering med omtanke er et vigtigt element i Landsstyrets strukturpolitik. De opgaver, der lige så godt eller bedre kan varetages af private, bør udskilles fra det offentlige, så vi folkevalgte og embedsværket kan koncentrere kræfterne om de opgaver, vi som folkevalgte og administratorer skal tage os af.

Landsstyret har i sin Strukturpolitiske Handlingsplan formuleret den langsigtede økonomiske målsætning, at Grønland skal stræbe mod en højere grad af økonomisk uafhængighed af bloktilskuddet fra Danmark. En hovedudfordring i de kommende års økonomiske politik er derfor at skabe vækst og beskæftigelse i den private sektor. Det er desuden vigtigt at gøre sig klart, at hvis vi i de kommende år skal fastholde velfærdssamfundet på det nuværende niveau, er det absolut nødvendigt at en stadig større del af samfundets indkomster skabes uden for det offentliges rammer.

Privatisering af offentlige virksomheder, hvor opgaverne kan varetages af private, er derfor et centralt element i Landsstyrets langsigtede målsætning om vækst og beskæftigelse. Med vedtagelsen - på forårssamlingen i år - af den lovpakke, der bemyndiger Landsstyret til at gennemføre en hel eller delvis privatisering af Pisiffik, har vi taget et vigtigt i den rigtige retning.

I forlængelse af forårssamlingen har Landsstyret indledt drøftelser med mulige investorer i og uden for Grønland. Drøftelserne indebærer dels, at de mulige investorer har fået lejlighed til at iværksætte en omfattende gennemgang af virksomheden m.h.p. at vurdere dens markedsmæssige værdi, og dels at hjemmestyret har kunnet præsentere de overordnede forudsætninger for en privatisering.

Landsstyret har således i overensstemmelse med vores tilkendegivelser på forårssamlingen lagt vægt på at søge at finde en løsning med lokal deltagelse i ejerkredsen. Vi har endvidere bedt potentielle investorer om at redegøre for deres overordnede planer for en forretningsmæssig udvikling af selskabet, og herunder ikke mindst medarbejdernes adgang til videreuddannelse og karriereudvikling. Det har desuden været et vigtigt hensyn, at man ved en privatisering i Pisiffik ikke må forringe Pilersuisoq's indkøbsvilkår.

Det er Landsstyrets forventning, at resultatet af privatiseringsprocessen vil foreligge i løbet af efteråret, hvorefter vi som lovet vil orientere Markedsudvalget og Finansudvalget om resultatet.

Huslejerreform.

Landstinget vedtog på forårssamlingen at samle boligbørnetilskuddet og boligsikringen i én ordning; en ny boligsikringsordning. Den nye ordning er et led i en samlet huslejerreform, som

træder i kraft den 1. januar 2002. Huslejen i hjemmestyrets og kommunernes boliger vil stige for de husstande, der har høje indkomster. Omvendt vil mange flere af de husstande, der har lave indkomster eller mellemindkomster, modtage boligsikring som gør deres husleje lavere end hidtil.

Endelig fremsætter Landsstyret et forslag om ændring af Landstingsforordningen om andelsboliger. Med dette forslag vil andelsboligforeningerne selv kunne finansiere opførelsen af større boliger. Forslaget er den første del af en fornyelse af ordningen omkring andelsboliger. Landsstyret forventer at kunne fremlægge resten af forslaget for Landstinget i år 2002.

Vi har i øvrigt i Landsstyret med glæde kunnet konstatere, at lejernes interesse for at overtage deres boliger som andelsboliger, er stadigt stigende.

Søfragt.

Den nuværende fastsættelse af søfragtrater er en del af ensprissystemet. Den største ulempe ved dette system er, at både de private og det offentlige ikke investerer ud fra de faktiske omkostninger. Landsstyret finder det hensigtsmæssigt at se på de områder, der i dag stadig er funderet på ensprissystemet. Forslaget til Finansloven for 2002 indeholder derfor en omlægning af priserne for transport af gods til søs. Fragtraterne kommer i højere grad til at afspejle de faktiske omkostninger. Det er nemlig dyrere at fragte stykgods pr. m³ end det er at fragte containergods pr. m³.

Erhvervsskat.

Landsstyret fremlægger et forslag til ændring af erhvervsskatten på denne samling. Vi foreslår en begrænsning af den frie afskrivning, vi har i dag. Det vil betyde, at selskaberne skal betale skat lidt tidligere, end de hidtil har gjort. Og når de udskudte skatter senere bliver af en mere acceptabel størrelse, vil Landsstyret foreslå, at selskabsskatten bliver sat ned til 30%. Selskabsskatten er i dag på 35%. På råstofområdet foreslår vi imidlertid, at selskabsskatten allerede nu sættes ned til 30%. Det gælder også for de virksomheder, der eksporterer is og vand.

Skattedirektoratet har drøftet disse forslag med erhvervslivet i løbet af sommeren. Erhvervslivet har igen bekræftet, at vort skattesystem er enkelt og rimeligt. Alligevel agter Landsstyret at gennemføre en international analyse af skatte og afgiftssystemet i løbet af foråret 2002. Analysen skal vise, om vi er konkurrencedygtige på dette område, og give os en indikation af hvor og på hvilken måde, der kan eller bør gennemføres ændringer. Landsstyret agter at fremlægge denne analyse på Landstingets Efterårssamling i efteråret 2002. Vi ønsker netop at skattelovgivningen skal animere til, at der sker en dynamisk udvikling af vort erhvervsliv.

Råstoffer.

Landsstyret arbejder for, at der bliver igangsat en eller flere miner, et eller flere vandprojekter, og at der bliver fundet større forekomster af olie i de kommende år. Vi er imidlertid klar over, at der er behov for en omfattende efterforskning, før en egentlig udvinding kan starte. Der kan derfor gå en del år, inden vore ønsker bliver opfyldt.

Metalmarkedet er stadigvæk anstrengt. Der er dog opstået en fornyet interesse for efterforskning efter diamanter. Det bliver interessant at følge de kommende år. Landsstyret afventer spændt resultaterne fra sommerens feltarbejde i Nalunaq, og vi forventer, at vi i starten af 2002 vil vide mere om potentialet for en egentlig guldmine. Indtil da skal vi være varsomme med at træffe for hastige beslutninger.

De internationale olieselskaber er stadig interesserede i Vestgrønland, blandt andet fordi de nye seismiske data fra området er blevet markedsført på en professionel måde. Den kommende udbudsrunde er dog blevet udskudt til foråret i 2002, for at afvente vort forslag til en ændring af selskabsskatten. En nedsættelse af selskabsskatten fra 35% til 30% vil være et værdifuldt signal til olieindustrien forud for den kommende udbudsrunde.

Turisme.

Turismeområdet er under stadig udvikling. Skridt for skridt bliver vi bedre og bedre til at servicere turisterne. Det er glædeligt at se en fortsat vækst i turismen. Ikke mindst på baggrund af, at erhvervet selv styrer udviklingen i langt højere grad end for blot få år siden. Vi er i Landsstyret af den forhåbning at flere og flere unge vil tage en uddannelse indenfor dette område, og at de vil gøre en dyd af at lære andre sprog ud over det grønlandske. Turisterne vil gerne opleve landets egne fortælle om vort land, og vi har så mange styrkesider, som turisterne gerne vil informeres om.

Indenfor kulturlivet har Katuaq givet os et løft, og mange tilrejsende til Nuuk har oplevet store ting i kulturhuset. Både tilrejsende udefra og jer, der kommer hertil fra de andre byer. Turisterne forbløffes af vor storslåede natur, men lige så imponerede bliver de, når de møder vort moderne samfund med dets mange facetter.

Anlæg og reovering.

Sidste år oprettede vi en fond til landskassens bevillinger til anlæg og reovering. Fonden havde i slutningen af 2000 258 mill. kr. og disse midler skal anvendes til de projekter, Landstinget har besluttet at gennemføre. En del af disse midler er reserveret til en ekstraordinær indsats til at renovere bygningsmassen, og resten skal bruges til nye eller allerede igangsatte anlægsprojekter.

Landstinget tilsluttede sig på forårssamlingen at der arbejdes videre med etablering af en universitetspark. Landsstyret har indarbejdet dette bevillingsmæssigt i forslaget til Finanslov

for 2002. Der er nedsat en komite, der skal indsamle fondsmidler til at dække en del af anlægsudgifterne. Den tidligere formand for Folketinget Svend Jacobsen er formand for denne komite.

Der er afsat 163 mio. kr. til kollegiebyggerier i Nuuk, Sisimiut og Ilulissat, og den konkrete planlægning af hvert af disse kollegier er i fuld gang. Når disse kollegier er færdige til indflytning, vil mange unge mennesker have bedre muligheder for at tage en uddannelse samtidig med, at en del almindelige udlejningsboliger blive frigjort til andre boligsøgende.

Der er også afsat en del midler som tilskud til kommunernes opførelse af børnehaver, vuggestuer og alderdomshjem, ligesom der er fundet midler til nye landsdækkende døgninstitutioner, kommunale skoler, sygehuse, bygdekonsultationer, servicehuse i bygderne og tilskud til affaldsforbrændingsanlæg i flere byer og bygder.

Der er også afsat midler til tilskud til boligbyggeri, til for eksempel det såkaldte 60/40 byggeri, andelsboliger, selvbyggerhuse og til lån til boligstøttehuse.

Energi og vand.

Landsstyret er ved at få udarbejdet Energiplan 2020 for forsyningen af kraft og varme med støtte fra store fonde som DANCEA og MIFRESTA. Planen er en opfølgning på Energiplan 2010. Sideløbende bliver der udarbejdet en statistik over vort energiforbrug.

Et andet projekt, der også får støtte fra MIFRESTA, skal tilvejebringe et grundlag for en strategi for vandforsyning. En del af projektet omfatter etablering af en statistik, der beskriver vandforsyningen og forbrugsmønstrene her i landet og i udlandet. Denne viden skal bruges til både til planlægning af renovering og til udbygning af den almindelige vandforsyning til befolkningen og industrien de næste tyve år.

Værfter.

Kun et værft er i dag eget af hjemmestyret. Det er værftet i Nuuk. Det har været nødvendigt at reducere aktiviteterne på enkelte værfter, men resten er blevet privatiserede uden at deres aktiviteter har været standset undervejs. Enkelte værfter har klaret endog meget vanskelige økonomiske forhold. Landsstyret er tilfreds med, at reparationer af skibe og nye byggerier af skibe næsten fungerer under frie markedsvilkår og uden tilbagevendende underskud, som belaster hjemmestyrets økonomi. Det er et godt udgangspunkt for erhvervet, når det skal tilpasse sig udviklingen i trafikken til søs og til fiskeriets udvikling.

Uddannelse.

Landsstyret fremlægger nu forslag til en ny forordning om folkeskolen. Det er resultatet af flere års arbejde med Atuarfitsialak, den gode skole. Det er Landsstyrets klare opfattelse, at dette

arbejde på sigt vil højne uddannelsesniveaueet i hele samfundet. Lærerne, forældrene, skolebestyrelserne og ikke mindst eleverne står overfor en kolossal udfordring. Det er et projekt, der tager tid. Men det er også et projekt, der giver mulighed for en fleksibel planlægning, så der kan tages udgangspunkt i de forskellige forhold på de enkelte skoler.

På det gymnasiale område fortsætter den positive udvikling med flere og flere ansøgere. I 2001 startede 300 nye elever på GU og HTX mod 245 i 1999. Der var 116 ansøgere til 45 pladser alene på HTX-området. Niuernermik Ilinniarfik i Qaqortoq starter HTX op til næste år, og vi får endnu et godt uddannelsesstilbud til de unge.

Vi samarbejder med det danske undervisningsministerium om deltagelse i uddannelsesprogrammerne i EU. Syv grønlandske studerende har modtaget Erasmus stipendier fra EU. EU-programmet "Ungdom" har endvidere givet økonomisk støtte til et grønlandsk-spansk ungdomsprojekt.

Udvikling af vore kompetencer.

Uddannelse er en forudsætning for, at vi kan varetage de mange opgaver, som vort samfund kræver af os. Det gælder ikke kun i folkeskolen og på uddannelserne. Det gælder alle arbejdspladser. Vi er nødt til at satse på kompetenceudvikling på alle niveauer. Medarbejderne er den allervigtigste ressource, vi har. På Selvstyrekommissionens midtvejskonference for nylig blev dette punkt også fremhævet. At borgere, der gennem deres arbejde og gennem deltagelse i kurser, har oparbejdet en kompetence, skal sikres bedre karrieremuligheder.

Et større ansvar, kræver også indsigt og parathed til at dygtiggøre sig. Vi, borgerne her i landet, hvert enkelt individ her i landet, er hver og en forudsætning for, og en vigtig medspiller i processen mod en større selvstændighed.

Forskning.

Grønland er nu kommet med i flere internationale forskningsinstitutioner - på lige fod med Danmark. Det drejer sig om den internationale arktiske videnskabelige komité, den europæiske polar komité og endelig den nordiske samarbejdskomité for polarforskning. Vi har i Landsstyret en forventning om, at dette vil bidrage til at vi i endnu højere grad kan markere os i den internationale arktiske forskning. Deltagelsen i disse internationale netværk er af stor betydning for udviklingen af den viden, vi besidder her i landet.

Vi har også indgået en ny aftale med Forsknings- og Undervisningsministeriet i Danmark. Dette medfører at en tredjedel af de studerende, der læser PhD kan tilknyttes Ilisimatusarfik i henhold til denne aftale.

Kultur og fritid.

Det nyoprettede Kulturråd rådgiver Landsstyremedlemmet for Kultur om kunst og kultur, og er høringspart i kulturelle anliggender. Rådet vil fremover komme til at betyde en styrkelse af dette område, en styrkelse som vi længe har haft brug for.

Vore idrætsfolk har igen med succes deltaget i internationale konkurrencer, og de er alle gode ambassadører for vort samfund. Landsstyret har i samarbejde med idrættens organisationer sat fokus på den fremtidige fordelingspolitik indenfor idrætten.

Det kommende år kommer også til at stå i ungdommens tegn, når Nuuk sammen med Eqaaluit skal være værtsbyer for Arctic Winter Games. Der bliver bud efter vore unge mennesker - både som deltagere, arrangører og publikum. Jeg håber mange vil benytte sig af denne lejlighed til at få erfaring med afviklingen af et sådant stort arrangement, og få trænet det engelske sprog - og stifte nye venskaber.

Kirken.

Der er nu etableret en Kirkelig Højskole i Grønland. Skolen har som formål at videreuddanne alt kirkeligt personale, så vi med tiden kan styrke kirkens kvalitet til gavn for Grønlands befolkning. Den Kirkelige Højskole påregner ligeledes at overtage organist- og kateketuddannelserne i begyndelsen af 2002.

Endvidere har vi fået styrket interessen for Grønlands kirkelige historie, med etableringen af Gardar Foundation og opførelsen af Tjodhildes kirke i Qassiarsuk, så den kan blive rammen om mødet mellem forskellige kristne retninger.

Sundhed.

Sundhedsvæsenet har fået en ny struktur, og en ny "Kystledelse" overtager snart ansvaret for driften af alle sygehusene, bortset fra Dronning Ingrid's Hospital. Formålet med denne nye struktur er at sikre at den øverste ledelse i sundhedsvæsenet kan koncentrere sine kræfter på en nødvendig tilpasning af sundhedsvæsenets ydelser, opgaver og økonomi. Grønlands Sundhedsvæsen står nemlig over for store udfordringer. Flere ældre borgere og flere borgere med såkaldte livsstilssygdomme vil betyde større udgifter for sundhedsvæsenet i årene fremover.

Landstinget besluttede på forårssamlingen i 2001 at yde en ekstra bevilling til Sundhedsvæsenet på 68 mio. kr. for 2001. Landsstyret har indarbejdet tilsvarende bevillinger i sit forslag til finanslov 2002, så dette niveau kan fortsætte i sundhedsvæsenet. Disse merbevillinger til sundhedsvæsenet er store, og vil lægge beslag på en stor del af vort økonomiske råderum flere år ud i fremtiden. Det har medført, at vi i Landsstyret har måttet foreslå finanspolitiske stramninger på andre områder.

Børn og unge.

Det offentlige har en forpligtelse til at medvirke til at skabe gode rammer for børn og unge. Børn og unge har krav på kærlig og omsorgsfuld opmærksomhed fra forældrene og omverdenen, så de vokser op og udvikler sig i trygge kår.

I foråret fremlagde Landsstyret et debatoplæg om landstingsforordningen om hjælp til børn og unge. Oplægget er blevet diskuteret i løbet af sommeren, og på denne samling fremlægges en redegørelse om dette. Redegørelsen indeholder et forslag til, hvordan vi kan sikre, at hjælpen tager udgangspunkt i barnets og den unges behov for og ret til at vokse op i trygge omgivelser. Socialreformkommissionens anbefalinger om børn og unge indgår naturligvis også.

Vi fremsætter også et forslag til en forordning om daginstitutioner og andre dagtilbud til børn op til 15 år. Socialreformkommissionen anbefalede, at dagtilbuddene til børn skal ses i sammenhæng med skoleområdet. Med Landsstyrets forslag vil der blive skabt bedre mulighed for, at knytte dagtilbuddene til børn tættere sammen med skole og fritid.

Revalidering.

Den 1. januar 2002 træder forordningen om revalidering i kraft. Som opfølgning på denne forordning fremsætter Landsstyret et forslag om ændring af forordningen om offentlig pension og aktivering af ledige. Vi har rettet henvendelse til alle arbejdsgivere for at få dem til tage godt i mod eventuelle revalidender. Det er vigtigt at understrege, at forudsætningen for en vellykket revalidering er, at det lokale samarbejde mellem kommunen og arbejdsgiverne fungerer godt.

Pensionister.

Landsstyret er meget opmærksomme på, at vi skal behandle vore ældre på en måde, så de får en ordentlig og værdig alderdom. Der er flere gange sat spørgsmålstegn ved, om pensionisternes økonomiske vilkår er på lige fod med andre grupper i samfundet. På den baggrund har vi fået foretaget en uvildig undersøgelse. En redegørelse om dette vil blive omdelt til Landstinget under denne samling.

Arbejdsmarked

Landsstyrets mål indenfor arbejdsmarkedet er ved at blive gennemført, og størsteparten af opgaven ligger nu ude i kommunerne. Landsstyret vil i tæt samarbejde med kommunerne arbejde for en bedre arbejdsformidling, og en mere målrettet indsats overfor de unge og hele arbejdsstyrken.

Vi mangler stadig kvalificeret arbejdskraft på mange områder, hvorfor initiativerne til kvalificering af arbejdsstyrken samt en bedre rådgivning af de unge er på vej. Vi ved, at ledigheden er lav i lande som Danmark og resten af Norden. Derfor vil vi i årene fremover blive endnu mere afhængige af vor egen arbejdsstyrke.

Jeg vil også benytte lejligheden til at opfordre alle landets arbejdspladser til at føre en aktiv og åben personalepolitik, så der bliver udarbejdet strategier for, hvordan både arbejdspladsen og medarbejderne kan vokse med opgaven. Et godt arbejdsmiljø, hvor arbejdspladsen er sit sociale ansvar bevidst, vil helt givet også resultere i mere glade og ansvarlige medarbejdere.

Der er kommet en ny lovgivning omkring skadelidtes rettigheder. Ordningen omkring gruppeforsikring for fiskere, fangere og fåreholdere er også blevet fornyet. Der vil blive informeret om dette fra nu af og resten af året ud.

Information.

Landsstyret arbejder for en rettidig information af borgerne om de nye tiltag, der sættes i værk i hjemmestyret. Ikke alene skal der informeres, når der er indført nye love og bekendtgørelser, men borgerne skal også have mulighed for at sætte sig ind i tingene, før der tages endelige beslutninger. Derfor udbygger Landsstyret samarbejdet med de forskellige medier. I løbet af efteråret vil centraladministrationen udgive en ny Internet Hjemmeside. Denne hjemmeside vil løbende blive opdateret, og det er hensigten, at den med tiden vil blive udbygget med en lovdatabase, så alle borgere i landet vil kunne finde den sidste og rigtige bekendtgørelse eller lov på et specifikt område.

Udenrigspolitik.

På det udenrigspolitiske område vil jeg gerne fremhæve, at Landsstyret har en meget god dialog og et godt samarbejde med den danske Regering og med Udenrigsministeriet. Det har betydet meget for de resultater, vi har opnået.

Globalisering og bæredygtig udvikling er centrale emner på den internationale dagsorden. Landsstyrets initiativ omkring Det Arktiske Vindue i EU's Nordlige Dimension er en vigtig del af dette arbejde. Sammen med den danske Regering, der får formandskabet i EU til næste sommer, har Landsstyret planlagt et EU-møde på ministerniveau i Nuuk i slutningen af juli 2002. Hvis dette møde gennemføres med succes, vil det give et vigtigt bidrag til et senere topmøde i FN i Johannesburg i september 2002, hvor alle verdens lande skal drøfte globalisering og bæredygtig udvikling som et fælles anliggende.

Den 13. september 2000 underskrev Landsstyret og EU-kommissionen den fjerde fiskeriprotokol efter halvandet års forhandlinger. Aftalen gælder for de næste seks år, og i foråret 2003 vil der blive foretaget en midtvejsevaluering af aftalen. Det Arktiske Vindue og EU-konferencen i Nuuk skal også ses som et element i Landsstyrets forberedelser til disse forhandlinger.

EU betaler 319 mio. kr. om året for fiskerettighederne. Det er en forbedring på 39 mill. kr. eller

13,6 procent pr. år i forhold til den tidligere aftale. Samtidig opretholder Grønland toldfrihed for eksportprodukter til EU, hvilket udgør en værdi på 200 mill. kr. Aftalen har en samlet værdi på 3.1 mia. kr., hvoraf 1,9 mia. kr går til landskassen og 1,2 mia. kr til fiskerierhvervet. Det er et flot forhandlingsresultat og resultatet af en god indsats.

Landsstyret har gode internationale samarbejdsrelationer og dette er en nødvendighed, hvis samfundet stadig skal udvikle sig og gøre sig gældende i en international verden. Grønland skal benytte denne mulighed for at blive styrket på alle fronter.

Afslutning

Vi er midt i en omstillingsproces, hvor det er vigtigt at fastlægge helt konkrete mål og strategier i tæt samarbejde mellem hjemmestyret, kommunerne og erhvervslivet. Vort land er dejligt, stort og vidtstrakt - men også sårbart, ikke mindst i vores økonomi og erhverv. Hvis vi ikke styrer udviklingen, frem mod større styrke i vores erhvervsliv, vil udviklingen andre steder i verden kunne give alvorlige følger for os, i vores velfærd.

Vi skal forholde os til økonomien i fiskeriet og fiskeindustrien, da hele landet er afhængig af, hvad der kan tjenes på at fiske og forarbejde fisk, rejer og krabber. Desuden skal vi stadig være klar over, at mange kommuner er helt afhængige af fiskeri og beskæftigelse i fiskeindustrien. Det kan meget vel kræve, at vi fra landskassen igen skal yde et økonomisk bidrag til at gennemføre de nødvendige reformer indenfor vores fiskerierhverv.

Derudover skal vi skabe økonomisk råderum til en meget omfattende renovering af boliger, institutioner og infrastruktur anlæg samtidig med, at ikke mindst boligområdet trænger til en kraftig udbygning.

Men vi har kun de samme midler og jeg må igen fremhæve, at det er nødvendigt med en meget stram prioritering af vores indsats, så vi ikke skaber større vanskeligheder for udviklingen på langt sigt, for at tilfredsstille de mange ønsker på kort sigt.

Vi er også nødt til at se på de andre redskaber, der er vejen frem mod større selvårenhed og økonomisk uafhængighed. Vi er nødt til nøje at overveje, hvor vi vil investere samfundets penge, og hvor det er nødvendigt at spare.

Med disse bemærkninger ønsker jeg Landstinget en god og konstruktiv debat.